*І чужому научайтесь,*
*Й свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО


# СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 87. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го ТРАВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 8, 1957 No. 87. VOL. LXIV.


## КОМІСІЯ АФП-КІО ОБВИНУВАЧУЄ СПІЛКУ ШОФЕРІВ В КОРУПЦІЇ

Вашингтон. — Комісія для перевірки етичної поведінки при об'єднаних робітничих спілках Американській Федерації Праці (АФП) і Конґресі Індустріяльних Організацій, розглянувши на окремім переслуханні діяльність Міжнародного Братства Шоферів, очолюваного Дейвом Беком, ствердила наявність корупції в діяльності цієї спілки і дала проводові спілки шоферів 18 днів для опрокинення поставлених їй закидів. Обвинувачення комісії сформуловані у 8 точках на 22 сторінках машинописних і в них стверджується, що спілка шоферів є опанована і контрольована корупційними впливами і що провід спілки, зокрема її президент Дейві Бек, користувався фондами спілки для особистих цілей і використовував своє офіційне становище для особистої користи. В дальшому комісія обвинувачує провід спілки в небажанні очистити спілку із скорумпованих елементів. В переслуханні, проведенім комісією етичної практики при АФП-КІО, взяв участь президент спілки шоферів Дейві Бек з іншими членами проводу спілки. Після закінчення переслухання Бек скликав засідання всіх членів екзекутивної ради Міжнародного Братства Шоферів, на якому вирішено заперечити всі обвинувачення вищезгаданої комісії, як недійсні й образливі і для проводу спілки і для загалу її членства. Водночас вирішено домагатися сформулювання обвинувачень, базованих на конкретних фактах і передати звідомлення комісії з усіма овинуваченнями проти спілки під розгляд групи правників. У зв'язку з повідомленнями про евентуальну резиґнацію Бека головна канцелярія спілки шоферів сповістила, що досі не було ніякої мови про таку резиґнацію і що Бек виступить на засіданні екзекутиви АФП-КІО в дні 20 травня ц. р. проти припинення його в членстві екзекутиви, де він займав становище одного з віце-президентів.

## 100 кораблів 17-ох держав братимуть участь в параді 12-го червня

Вашинґтон. — Департамент оборони повідомляє, що коло 100 кораблів 17-ох держав братиме участь в параді, яка відбудеться 12-го червня цього року в порті Норфолк, Вірджінія, для відзначення 350-річчя заснування першої оселі білих людей в Північній Америці. Ця парада відбуватиметься від 8-го до 17-го червня. В ній візьмуть участь найбільші воєнні кораблі ЗДА: 60,000 тонновий літаконосець „Саратоґа" та три інші літаконосці: кружляки „Кенберра" і „Бостон", які озброєні керованими стрільнами; бойові кораблі „Міссурі" та „Вискапсин" та інші воєнні кораблі. На цій параді не буде совєтських кораблів, але 17 держав вже зголосили, що вишлють до Норфолку від 30-ох до 40 кораблів. Англія вишле літаконосець „Арк Ройел" (40,000 тонн) та два важкі нищильники „Дючесс" і „Даймонд". З інших держав вже зголосили свою участь в параді Бельгія, Колюмбія, Куба, Данія, Домініканська Республіка, Франція, Італія, Голляндія, Норвегія, Перу, Португалія, Еспанія, Туреччина, Уруґвай і Венесуеля.

## Сенатор Новленд проти допомоги Польщі і Юґославії

Ню Йорк, Н. Й. — Голова республіканської меншости в Сенаті Вільям Ф. Новленд промовляв на прийнятті Жидівської Протикомуністичної Ліґи в готелі „Валдорф-Асторія" і гостро виступив проти того, щоб ЗДА давали допомогу країнам за залізною заслоною. Він зокрема заявився проти 100 мільйонової допомоги комуністичній Польщі. „Я не є прихильником того, щоб американські платники податків давали свої гроші на підтримку комуністичної економіки або політичної комуністичної системи". Сенатор Новленд виступив також і проти того, щоб ЗДА давали бойові літаки комуністичній Юґославії маршала Тіта. „Ми маємо численних і вірних приятелів і союзників (вільний Китай на Формозі, Південна Корея, Туреччина, Пакістан, В'єтнам, Тайлянд (Сіям) і Філіппінська Республіка), які більше заслуговують на те, щоб дістати літаки із ЗДА". В другій частині своєї промови сенатор Новленд хвалив покійного сенатора Джозефа МекКарті за його боротьбу проти комунізму.

## В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** перебув суботу й неділю на своїй фармі в Геттисбурґу, Па., куди виїде і найближчого тижня. Там відвідає його англійський приятель із другої світової війни польовий маршал Монтґомері.

● **Колишній президент Геррі Труман** заявив журналістам, що його дружина картала його за те, що попереднього дня нарікав він перед ними на те, що президент Айзенгавер дуже часто виїжджає з Білого Дому.

● **В неділю 5-го травня** відбулися протилетунські вправи, під час яких частину населення міста Бінґгемтону, Н. Й., евакували до міста Депозіт, Н. Й. Людей перевозили автами, автобусами і поїздами за 28 миль від Бінґгемтону.

● **Колишній англійський** прем'єр Антоні Іден 6 травня відлетів із Бостону, Масс., до Оттави, Канада, де буде гостем генерального губернатора віконта Мессі. 13-го квітня Іден був оперований, бо він хворів на печінку.

● **Нюйоркська поліція** переслухала сотки осіб у зв'язку з пораненням 66-річного Френка Костелло, але досі не довідалася нічого про те, хто це міг би зробити. Костелло займався рекетерством, і поліція припускає, що він знає того злочинця, який хотів його забити, але не хоче про це говорити.

● **Командант нюйоркської** поліції Ст. Ф. Кеннеді відзначив 26 поліцистів за „геройську поставу" у боротьбі з злочинцями. Між відзначеними є поліцист **Вільям Дж. Лонґ**, який 2-го вересня 1956 року згинув від кулі бандита.

● **Віце-президент Ричард М. Ніксон** 13-го травня заступатиме президента Айзенгавера на відзначенні 350-річчя міста Джеймставну, Вірджінія, де виголосить промову. Це місто виникло з оселі, заснованої 1607 року першими іміґрантами в цій країні.

● **Польський корабель „Баторий"** 26-го серпня почне знову курсувати між Ґдинею і Геліфексом або Монтреалом в Канаді, але вже не буде запливати до Ню Йорку. Капітанові цього корабля заборонено приїжджати до Ню Йорку за те, що на ньому втік був із ЗДА німецький комуніст Айслер, якого мали судити, і в Східній Німеччині став міністром.

● **Мешканка Ню Йорку** Рут Стутс 12-го травня одружиться з сином головного ватажка племени Кікуюс із Кенії в Африці — Карюкі К. Нджірі. Обоє наречені закінчили високі школи в ЗДА і є негритянського походження. Восени вони виїдуть до Кенії.

● **Члени Товариства Охорони** Диких Тварин у Вашинґтоні тішаться вісткою про те, що в Небрасці і Південній Дакоті знайдено нових 19 білочорних журавлів. Досі тих рідкісних птахів, які є під державною охороною в ЗДА і Канаді, занотовано 24. Однак, Ф. С. Линколн, заступник директора цього товариства, висловив сумнів, чи це дійсно біло - чорні журавлі, бо вже траплялося, що нефаховці мішали їх з білими пеліканами.

## В СЕРЕДУ, 8-го ТРАВНЯ, В НЮ ЙОРКУ, ПОХОРОН СЛ. П. ГРИГОРІЯ ГЕРМАНА

Ню Йорк, 7 травня. — Похорони сл. п. Григорія Германа, головного секретаря Українського Народного Союзу, відбудуться тут в середу, 8-го травня, о год. 9-ій рано з похоронного заведення Петра Яреми при 7-ій вулиці до церкви св. Юра при тій же вулиці і опісля на цвинтар Кальварія. Сьогодні, у вівторок 7-го травня, о год. 8.30 ввечорі в похоронному заведенні Петра Яреми, де лежить тіло Покійного буде відправлена Панахида за спокій його душі. Сл. п. Григорій Герман помер минулої неділі, 5-го травня о год. 5-ій пополудні, на 62-му році життя. Причиною смерти був вилив крови до мозку, а не серцевий удар, як це помилково повідомлено в частині вчорашнього видання „Свободи".

### ОСТАННІ ДНІ ЖИТТЯ СЛ. П. Г. ГЕРМАНА

Родина сл. п. головного секретаря УНС Г. Германа подає такі інформації про останні дні його життя:

Із праці в Головній Канцелярії УНСоюзу вернувся він до свого дому в Мейвуд, Ню Джерзі, як звичайно, о год. 5:30 по полудні. Приїхав, як і кожного дня, поїздом, а на станції на нього вже очікувала з автомобілем його старша дочка Анна-Марія. „Який же я втомлений!" — були його слова при зустрічі з дочкою. „Не міг уже діждатися того кінця тижня" — додав він.

Приїхавши до своєї хати, привітавшись з дружиною і молодшою дочкою Катериною, та повечерявши, сл. п. Г. Герман упродовж двох годин спав у своїм фотелі. Опісля переглядав деякі папери, дивився на телевізію та пішов до ліжка і спав в суботу до год. 11-ої рано, що було в нього рідкістю, бо звичайно вставав з ліжка вже о год. 7-ій рано. Решту дня в суботу Покійний провів над полагоджуванням деяких справ, зокрема над прочитуванням та підписуванням листів, які приходили в організаційних справах до УНСоюзу та частину яких він, звичайно брав із собою додому та полагоджував. Субота ввечорі та неділя перед полуднем пройшли без замітних подій, але цим разом Покійний вже не виходив з хати відчуваючи, правдоподібно, ту дивну втому, про яку згадував своїй дочці. Біля години третьої пополудні Анна-Марія, що була в сусідній кімнаті, почула з батькової кімнати оклик „Енн" та стук до долівки, на якій, вбігши до батькової кімнати, застала його без руху. Прикликано негайно лікаря, який ствердив вилив крови до мозку та параліч всієї лівої частини тіла. Хворий вже не міг промовити ані слова. Покликано негайно амбулянс та завезено хворого до місцевої лікарні, але оксиґен та інші лікарські заходи вже нічого не допомогли і хворий, не відзискавши мови ані рухів помер о год. 5-ій.

### ГЛИБОКИЙ ЖАЛЬ

Смерть сл. п. Г. Германа була великою і трагічною несподіванкою для всіх його найближчих співробітників, як і, можна сподіватись, для всього громадянства. Вся Головна Канцелярія УНСоюзу та приміщення В-ва „Свободи" були під знаком тієї смерти від понеділка рано, як тільки поширилася вістка про цю сумну

(Закінчення на стор. 3-ій)

## Відділ УНСоюзу „Запорозька Січ" в Перт Амбою, відзначив своє 50-річчя

Перт Амбой, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", місцевий Відділ Українського Народного Союзу ч. 155, відзначив минулої неділі, 5-го травня 1957, 50-річчя свого існування та своєї творчої праці для добра громади і спільноти. Святкування цього ювілею попереджено молебнем за живих і панахидою за померлих членів Відділу, що їх відправив в місцевій українській католицькій церкві місцевий парох, всч. о. декан Ярослав Ґабро. Під час відправ співав хор під управою проф. С. Грабара. Опісля, о год. 3:30 пополудні, відбувся в прийомній залі одного з кращих місцевих ресторанів ювілейний бенкет з промовами та мистецькою програмою. Бенкет, яким проводив п. Т. Гавриш, започаткував молитвою та короткою промовою всч. о. декан Я. Ґабро, після чого предсідник Відділу п. Іван Будняк вітав членів і гостей. Привітальну промову виголосив також стейтовий секретар Едвард Паттен з Трентону, а з відповідними до нагоди промовами виступали: гол. предс. УНС п. Д. Галичин, заступник гол. предс. УНС адв. М. Пізнак, місцевий діяч п. Іван Свалик, що є шефом міської поліції, адв. Вол. Ваверчак, що говорив від родини одного з найбільш заслужених піонерів і б. головного радного УНС сл. п. Івана Ваверчака, а за Відділ звітували його урядовці: фінансовий секретар п. М. Чумер, касир п. Ів. Макар та рекордовий секретар п. М. Колодій. Хвилюючою точкою в програмі було наділення двох найбільш заслужених піонерів і членів - основників та урядовців Відділу, пп. Мих. Чумера та Т. Гавриша, почесними грамотами „за віддану і жертвенну працю для УНС та українського народу". Грамоти вручив гол. предс. УНС п. Д. Галичин. Із найстарших піонерів Відділу були приявні ще пп. Д. Ґураль, Ф. Стуцький, Ст. Кордяк, М. Колодій, Ст. Ґураль, А. Стець, М. Романець, Д. Фечишин, Ів. Петранко, М. Шляхетка та К. Козак. У мистецькій частині програми виступали із сольоспівами п-ні Людмила Костецька й п. Будняк, яким на фортепіяні акомпаніював п. Ч. Албрехт, і танцювальна група під проводом п. Анни Стецяк. Ювілейне свято закінчив короткою промовою п. Іван Будняк, предс. Відділу - ювілята. Із нагоди цього свята гості, на заклик товстмайстра п. Гавриша, склали 83 доляри добровільних пожертв на цілі У. К. Комітету. При нагоді цієї ювілейної зустрічі, громада рішила взяти масову зорганізовану участь у Шевченківському здвизі, що відбудеться на „Союзівці" 16-го червня ц. р., з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченкові.

## Закінчено секретарсько-організаційний курс у Филаделфії

Филаделфія. — В минулу суботу, 4 травня тут у приміщенні ЗУАДК, продовжувався і закінчився секретарсько-організаційний Курс УНСоюзу, перша частина якого відбулася місяць раніше, 6 квітня 1957. На програму дня склались: доповідь головного предсідника УНСоюзу п. Д. Галичина про історію братських організацій в світі і Україні, доповідь головного радного УНСоюзу Я. Падоха про засоби задержання членів в УНСоюзі і ролю в цьому секретарів і інших урядовців відділів та показова лекція, як приєднувати членів Союзу, яку перевели п. І. Скочиляс, місцевий організатор УНСоюзу та п. Я. Падох. Лекція висвітлила найбільш разючі застереження суспільности проти ідеї обезпечення, джерелом яких є, звичайно, незрозуміння вартости обезпечення, та з'ясувала факти і арґументи, якими ці застереження треба вияснювати і усувати. Курсом проводив голова Контрольної Комісії УНСоюзу, д-р В. Галан. Взяла в ньому участь також головна радна УНСоюзу, п. Олена Штогрин.

## В Ярославі юрба атакує поліційну станицю

Варшава. — В Ярославі над Сяном відбулись вуличні заворушення, до яких викликано цілий курінь війська, — повідомляє варшавський часопис „Штандар Млодих". Почалося від спроби міліціянта арештувати п'яного вояка. В обороні вояка станули прохожі, а коли міліціянтові прибігли на поміч поліціянти, то вже зібралась велика юрба, яка заатакувала поліцію. Демонстранти заатакували поліційну станицю, куди забрали були вояка. Заворушення прийняли такі розміри, що поліція мусіла викликати на поміч військо й остаточно коло 1,000 озброєних осіб, членів поліції і війська вживши сльозного газу та стріляючи в повітря, взяли участь в акції розпорошування демонстрантів. Польська комуністична преса назагал промовчала цю подію, характеристичну для настроїв народних мас у Польщі, які при будьякій нагоді готові виступити проти поліції і війська зненавидженого комуністичного режиму.

## В Йорданії далі напружена ситуація

Амман. — Вправді король Гуссейн залвив у своїй промові до поверх 200 шеіхів кочівничих бедуїнських племен, найвірніших королеві, — що він „зламав змову", проте спокій в краю вдержується надалі тільки завдяки репресійним заходам. Всю владу фактично має військовий губернатор і міністер оборони в одній особі, Сулейман Тукан, якому підлягають також всі військові суди. Арештовано м. ін. також прокуратора в йорданській частині Єрусалиму Аднана Бакрі. Відмовлено концесії всім часописам розв'язаних політичних партій. Розв'язано теж робітничі організації, що стояли під впливами лівих елементів, що викликало гострий спротив Міжнародної Федерації арабських робітничих спілок з централею в Каїро. В Аммані здають собі справу, що йорданські політичні втікачі — генерали Алі Абу Нувар і Алі Гаярі, недавні шефи штабу йорданської армії — очолюватимуть нову спробу перевороту, який дав би їм змогу вернутись до краю. Ці обидва генерали відлетіли з столиці Сирії Дамаску до столиці Єгипту Каїро для наради з тамошніми керівними чинниками. Колишній шеф військової розвідки в Йорданії майор Махмуд Мусса раз-у-раз нараджується з шефом військової розвідки в Сирії, полковником Абдулем Сараєм, що його зовуть „сильною рукою Сирії" та який відомий з своїх про-совєтських симпатій. Йорданські чинники стежать за цими рухами ворогів Гуссейна і його режиму з ливанської столиці Бейруту, де збігаються найкращі політичні відомості з усіх середньо-східніх країн. Всіх трьох названих вгорі високих йорданських старшин, які втекли за кордон і тепер діють проти існуючого в Йорданії режиму, мають позаочно судити, як зрадників.

## Й. Й. Кузьмін став совєтським віце-прем'єром

Москва. — В останню суботу 4 травня офіційно повідомлено, що Йосиф Йосифович Кузьмін став головою т. зв. Госпляну, себто державної господарської плянувальної комісії на дальшу мету, та був призначений першим віце-прем'єром уряду СССР. Титул першого віце-прем'єра мають тепер Лазар Каґанович, Анастас Мікоян, Вячеслав Молотов, Михаїл Первухін і Ніколай Сабуров. Разом із прем'єром Ніколаєм Булґаніним вони становлять Президію ради міністрів, а разом із партійним секретаріятом, на чолі якого стоїть Нікіта Хрущов, становлять керівну большевицьку кліку, що її сам Хрущов окреслив іменем „колективної диктатури". Закордонні коментатори здивовані цим останнім призначенням, звертаючи увагу, що Кузьмін був цілком невідомою фігурою в совєтській дійсності і формально займав размірно скромне становище одного з трьох членів фінансово-контрольної комісії при партійному секретаріяті, ото ж за партійним значенням — на нижчому ступні, ніж члени Центрального Комітету партії. У зв'язку з заповідженою Хрущовим повною реформою совєтської економіки, із скасуванням центральних господарських ресортів в СССР та перенесення їх до окремих совєтських республік, голова плянувальної комісії Госплян дістає велечезне значення в совєтському житті і одно з перших місць в большевицькій єрархії.

## В Сирії ліві виграли додаткові вибори

Дамаск. — В минулу неділю 5 травня ц. р. відбулись у Сирії додаткові вибори до парляменту з трьох округ. В усіх трьох випадках змагалися кандидати лівого проєгипетського і просовєтського бльоку та консервативні кандидати. Однак в усіх трьох округах виграли, хоч і невеличкою більшістю, ліві кандидати. У самій столиці краю, Дамаску, молодий лівий адвокат Ріяд ель-Малькі переміг лідера мусульманської партії Шеіха Мустафа Сібая 20.929 голосами проти 18.457 голосів. Більш-менш таке саме відношення голосів було і в двох інших округах. Шеіх Сібай і його прихильники запротестували перед президентом Шукрі аль-Куватлі проти сторонничости урядових чинників, які виразно підтримували лівих кандидатів. Сирія, поруч із Єгиптом, найбільш опанована тими націоналістичними елементами, які йдуть рука-в-руку з комуністами та їхніми поплентачами. Їхнім пропаґандивним коником є боротьба проти „західніх колоніялістів", з повним промовчуванням імперіялістично-колоніяльного характеру СССР та їхньої політики в уярмлених країнах, включно з Мадярщиною.

## ЗДА видали на допомогу закордонові 62 більйони долярів

Вашинґтон. — Торговельний департамент виготовив звіт про те, що ЗДА від закінчення другої світової війни, це значить від 1945-го року, на допомогу закордонові видали разом 62 більйони долярів. Коли б цю суму розділити між все населення цієї країни, то на кожну особу (чоловіків, жінок і дітей) — випало б по 364 доляри. Цю суму будуть згадувати під час дискусії в Конґресі над допомогою закордонові, на яку уряд президента Айзенгавера пропонує видати 4,400,000,000 долярів. На суму 62-ох більйонів склалися видатки на воєнні позички, на допомогу Греції і Туреччині, видатки на так звану УНРРА та 46,815,000,000 долярів, які подаровано окремим країнам.

## В ІТАЛІЇ НАСТАЛА КРИЗА КОАЛІЦІЙНОГО УРЯДУ

### УРЯД ПРЕМ'ЄРА СЕНІ ПОДАВСЯ НА ДИМІСІЮ ЧЕРЕЗ РЕЗИҐНАЦІЮ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТА САРРАҐАТА

Рим. — Віце-прем'єр Джузеппе Сарраґат, голова Соціял-демократичної партії, повідомив прем'єра Антонія Сені про своє рішення податися до димісії та відкликати партію з урядової коаліції. Це рішення прийшло цілком несподівано, бо якраз впродовж останнього місяця Сарраґат рішуче обстоював перебування соціял-демократів в коаліційному центровому уряді Сені та перевів зміну в партійному секретаріяті по лінії своїх бажань. Сарраґат заявив, що він змінив свою думку, прийшовши до переконання, що дальше перебування його партії в урядовій коаліції шкодить справі об'єднання обох крил колись одностайної партії (ліве крило сформувалось в окрему партію під проводом Пієтра Ненні і належало весь час до коаліції з комуністами). За пресовими коментарями, з цією проблемою в'яжеться невдоволення соціял-демократів із політики міністра закордонних справ Ґетана Мартіно, який ніби завинив у тому, що в НАТО покликано до життя так звану постійну діючу групу для справи з'єднання Німеччини — без участи Італії в тій групі. Ситуація соціял-демократів в уряді стала незручна також тому, що в Італії йде тепер страйковий робітничий рух, вправді спровокований комуністичними робітничими спілками, але підтримуваний і некомуністичними робітниками. І так триденний демонстраційний страйк, що має покінчитись в середу цього тижня, проголосили 100,000 поштових робітників. Прем'єр Антоніо Сені перервав недільний відпочинок та почав наради над справою розв'язання кризи. Антоніо Сені, не чекаючи навіть на формальне затвердження постанови Сарраґата соціялістичною партійною верхівкою, що було заповіджено на четвер цього тижня, зараз у понеділок 6 травня поїхав до Квіриналу, осідку президента Ґронкі, і на його руки зголосив димісію свого уряду, що перетривав 22 місяці. Президент просив його тим часом залишитись при владі, тим паче, що в четвер цього тижня приїздить до Італії з офіційними відвідинами французький президент Рене Коті. Італійські часописи передбачають, що новим прем'єром або залишиться Антоніо Сені, або буде призначений генеральний секретар Християнсько-демократичної партії, членом якої є також Сені, Амінторе Фанфані, одна з найвпливовіших тепер постатей в політичному світі Італії. Зате дуже сумніваються, чи міністром закордонних справ залишиться д-р Ґетано Мартіно, проти якого є не тільки праві соціял-демократи, але й президент Ґронкі: йому закидають буцімто занадто велику „м'якість" в допильновуванні інтересів Італії на терені НАТО та недостатнє використовування міжнародної коньюнктури для зросту впливів Італії в міжнародному світі.

## АНГЛІЯ ПРОПОНУЄ СТУПНЕВЕ СКАСУВАННЯ АТОМОВИХ ВИБУХІВ

Лондон. — Англія зголосила в понеділок 6 травня на конференції Підкомісії Об'єднаних Націй для справ роззброєння в Лондоні офіційну пропозицію в трьох коротких точках у справі скасування в майбутньому всяких дальших експериментальних вибухів атомових і водневих бомб. Ця пропозиція передбачає три стадії. Першою стадією було б реєстрування всіх задуманих експериментальних вибухів, згідно з резолюцією, яку 18 січня ц. р. зголосили в Об'єднаних Націях Канада, Японія і Норвегія. Англія пропонує щоб в отому договорі включити згоду на обмежену участь міжнародних обсерваторів таких досвідів. В дальшій студій, комісія технічних експертів в рямцях Підкомісії для справ роззброєння мала б придумати способи обмеження експериментальних вибухів та довести до підписання договору про таке обмеження дальших спроб. Ці заходи треба сполучити — за англійською пропозицією — з працею експертів над виготовленням цілої системи контролі над ядровими матеріялами та їх використовуванням, згідно з попередньою пропозицією ЗДА. Врешті в третій стадії мала б прийти загальна заборона переводити будь-які дальші експериментальні вибухи ядрової зброї, получена з забороною продукції ядрових матеріялів для цілей зброєння. Це мало б статися в рямцях загального договору про міжнародне роззброєння. — Повідомляючи про цю останню англійську пропозицію, коментатори звертають увагу, що впродож останнього тижня зголошено кілька надзвичайно важливих пропозицій на теперішній Лондонській конференції роззброєння і що атмосфера на тій конференції подає надію на можливість добитись якогось конкретного успіху, хоч би у дуже обмеженому розмірі.

## У СВІТІ

● **Володима Божик**, іміґрантка з Польщі, що прибула до ЗДА як ДП, в 1949 р., вернулась минулого року до Польщі, щоб відібрати від свояків доньку Ольгу, яку залишила була, коли мала вона пів року. Своячка, в якої виховувалась дитина, відмовила звернути її, і мати передала справу у Варшаві до суду. Суддя Адам Ярачевський рішив справу в минулу суботу на користь матері, але свояки скривають дитину, яку мати пошукує через поліцію. Володимира Божик старається за поворот до Америки з донькою, дармащо донька заявила на суді, що „ненавидить" маму.

● **Вищий Суд Пакістану** висловився проти видачі Іранові бандита Ахмада Шаха, який признався в убивстві американки Аніти Керрол під час нападу на два авта з членами американської допоміжної місії. Тоді згинули також чоловік Аніти Керрол, третій американець і два іранці. Брата Ахмада Шаха, Дада Шаха, голови цієї банди опричників, не впіймали, хоч для погоні змобілізовано було військо і поліцію. Пакістанський суд посилається на старовічний мохамеданський звичай, який забороняє видавати будького, хто схоронився на території даного господарства чи країни.

● **В Англії** викінчать ще будову 151 паровоза, після чого на всіх англійських залізницях парові машини будуть заміновані електричними або бензиновими моторами Дізеля.

● **В Японії** продано в останньому році 24,392 тонни імпортованих совєтських книжок у порівнянні з 487.337 тонн американських. Проте кількість поширюваної совєтської літератури — книжок, журналів і всяких інших публікацій — швидко зростає, головно тому, що совєтські книжки і журнали надзвичайно дешеві (ціна їх — нижче ціни), продаються з політично-пропаґандивною ціллю і японські видавці не потребують платити авторських гонорарів за переклади творів совєтських письменників. Масовий імпорт совєтського друкованого слова до Японії почався минулого року, на другий день після підписання угоди про нав'язання дипломатичних взаємин між Японією і СССР.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

## † ГРИГОРІЙ ГЕРМАН

Минулої неділі, 5-го травня 1957, о год. 5-ій пополудні, помер — як уже повідомлено — у своєму домі в Майвуд сл. п. Григорій Герман, заслужений піонер Американської України, від 1911-го року член Українського Народного Союзу, в роках 1937-1950 заступник головного предсідника, а від 1950-го головний секретар цієї великої організації.

За останніх дев'ять років це вже втретє появилась на першій сторінці „Свободи" велика, обрамована чорною, жалобною лінією вістка про смерть передового діяча Українського Народного Союзу, а з цим і американсько-української спільноти. В серпні 1949-го року повідомлено про смерть довголітнього головного предсідника УНС, типового піонера Американської України, сл. п. Миколи Мурашка, який відійшов з цього світу в аналогічних обставинах, як попрощався тепер з ним сл. п. Григорій Герман: працював до останнього робочого дня в тижні, поїхав додому радий, що зможе два дні відпочити і — спочив навіки. П'ять років пізніше, в лютому 1955 р. вже в інших обставинах, бо після довшої недуги, помер сл. п. д-р Лука Мишуга, головний редактор „Свободи" і „найбільший союзовець", як окреслив його у посмертній згадці голова УНС п. Д. Галичин. З покійним д-ром Мишугою Американська Україна справді втратила свого лідера, з іменем якого зв'язана одна велика доба її історії. І тепер свіжа втрата, нова прогалина в нашому організаційному і спільнотному житті.

Це не належить до легких завдань писати посмертну згадку про людину, яка ще вчора жила і була здорова, а сьогодні її вже немає. Не легко писати про приятеля і співробітника, з яким впродовж довгих років щоденно зустрічаєтесь і співпрацюєте, бо в таких випадках особисте переплітається з громадським, великі справи з малими, цілість з подробицями. Коли ж мова про сл. п. Григорія Германа, вимовно свідчать деякі фрагменти з його життя.

До Америки він приїхав семилітнім хлопцем із своїми батьками, чорноробами. Батьки працювали, працював і він, а в заслугу його батькам, як і майже всім українським батькам, треба сказати, що при всіх своїх труднощах, при всіх твердих обставинах і потребах щоденних, вони не занедбували того найголовнішого в підготові людини до життя: виховання і науки. Так і молодий Гриць Герман закінчив середню школу, з нею відбув воєнну службу в американській армії під час першої світової війни, закінчив опісля вищі студії і став професором середньої школи, одним із нечисленних в тому часі українських американських інтелектуалів-професіоналістів. Між іншим, до війська він був покликаний і початково служив, як рядовик, але швидко авансував, дослужився ранґи капітана і в 1919 році був членом американської військової місії в Берліні. У 1931-му році, коли в Америці створено Організацію Державного Відродження України із головною метою збільшеної допомоги українському революційному рухові на рідних землях, *сл. п. Григорій Герман став першим головою цієї організації і на цьому пості залишається аж до 1937-го року.* Цей факт говорить сам за себе найбільш вимовно, бо ж головою такої організації не обрано новика в громадському житті і не обрано людини без глибокого сентименту до України та її змагань. На цей період припадає й чи не найбільша активність цієї організації, яка мала такі шляхетні цілі і якій особа її голови, як офіцера американської армії та професора американської школи, надавала окремої вимовности.

З Українським Народним Союзом сл. п. Григорій Герман зв'язаний від початку свого членства в ньому, себто від 1911-го року. Його активність в УНСоюзі тим замітніша, що в тому часі інтелектуальні сили були в цій організації рідкістю. Це покійний д-р Мишуга замітив, що після другої світової війни до Америки одним кораблем приїжджало більше українських інтелектуалів-професіоналістів, ніж приїхало їх за всі роки до того часу, зокрема до часів „стрілецької еміграції" після першої світової війни. В 1937-му році сл. п. Григорій Герман входить до Екзекутиви Головного Уряду УНСоюзу, спочатку як заступник головного предсідника, а в 1950-му році, як головний секретар, і на тому пості, як вояк на стійці, закінчує свій шлях на цьому світі.

Покійний мав два предмети гордости: свою родину і свою організацію, УНСоюз, які становили зміст і ціль його життя. З думкою про свою родину і про свою організацію він в 1950-му році залишив професуру та вигляди на пенсію і перейшов на працю до УНСоюзу. Його характеристика: спокійна вдача, добре серце, систематична праця, велика особиста культура, при цьому скромність і здержливість. „Керуйтесь власною розсудливістю!" — радив він звичайно іншим і сам згідно з цією засадою поступав. Це й було великою прикметою його індивідуальности. Його передчасна смерть — це справді велика втрата для його родини, для його організації — УНСоюзу і для всієї нашої спільноти. Вічна Йому Пам'ять!

## ВПЛИВ ЗАХІДНІХ РАДІО АВДИЦІЙ

Починаючи з кінця минулого року, совєтська преса бореться з розповсюдженням в СССР „буржуазної ідеології". Цю ідеологію розповсюджують „залишки антисовєтських елементів". Журнал „Партійная Жизнь" (ч. 1, 1957) пише, що буржуазна ідеологія і буржуазні пережитки в СССР „підігріваються реакційною закордонною пропаґандою, вони підсилюються обивателями, які підхоплюють закордонні радіопересилання, розповсюджують різного роду чутки та плітки і використовуються антисовєтськими, ворожими елементами". Журнал інформує, що „реакційні кола капіталістичних країн" засилають на територію СССР „бальони з вантажем провокаційних листівок".

Цей же журнал у третьому числі пише, що „неправильні, нездорові настрої, які проникають інколи в наукові журнали, художню літературу, відображають ті відсталі, обивательські погляди, які мають місце серед окремих совєтських людей і підігріваються буржуазною пропаґандою з закордону".

„Коммунист" (ч. 3, 1957) пише, що „деякі люди" в СССР „вільно чи невільно... починають підспівувати буржуазній пропаґанді, яка давно вже веде скажені атаки на політику нашої партії..." За причину наявности серед населення СССР „пережитків капіталізму" і ширення буржуазної ідеології журнал вважає „вплив ворожого, капіталістичного світу", саме існування якого, заважаючи будівництву комунізму, „проявляє неґативний вплив на нестійких громадян країни". Журнал заявляє, що „реакційні елементи за кордоном" вживають усіх заходів, щоб „отруїти свідомість бодай частини совєтських людей. Вороги намагаються спекулювати на труднощах, які виникають в ході комуністичного будівництва, щоб оплюгавити соціялістичні порядки в цілому. А окремі нестійкі елементи піддаються впливові цієї пропаґанди. Виступаючи розносчиками наклепницьких видумок, що приходять ззовні, повторюючи фальшиві гасла імперіялістичної пропаґанди, такі люди вільно чи невільно грають на руку недругам соціялізму".

У передовій „Правда Украины" 6 січня закликала „рішуче боротись з наклепниками і демагогами, що переспівують з чужого голосу наклепницькі видумки реакційної пропаґанди капіталістичного світу".

Московський журнал „Молодой Коммунист" (ч. 1, 1957) у передовій статті пише: „У нас є ще такі молоді люди, в тому числі й серед комсомольців, які піддаються демагогії буржуазної пропаґанди і вірять у різні басчки про свободу особи в умовах буржуазного ладу, в „народний капіталізм", в „демократичний соціялізм" і т. п., а часом і самі стають носіями різних чуток, пліток, небилиць. На приманку буржуазної пропаґанди ловляться ті з наших товаришів, які не мають достатньої ідейно-політичної загартованости".

В цьому ж числі журналу один з провідників московських комсомольців говорить, що через незадовільний стан комуністичного виховання молоді „стає можливим поява „різних кривотлумачень", а також „дрібнобуржуазних і буржуазних поглядів, які просякають до нас з капіталістичних країн".

Совєтська преса пише, що розповсюджувачем буржуазних і антисовєтських поглядів на території СССР є радіопередачі „Голосу Америки", ВВС і „Вільної Европи". Хоч, як відомо, передачі ці не призначені для населення СССР і не апелюють до нього. Зокрема, найбільше нападів на „Вільну Европу" в українській підсовєтській пресі. Треба думати, що вільніші, відвертіші і ідейніші передачі „Вільної Европи" мають більший вплив на слухачів в СССР, зокрема на Україні. Майже зовсім совєтська преса не звертає уваги на радіовисильню Американського Комітету „Визволення".

Совєтська преса містить не лише політичні статті, скеровані проти згаданих радіовисилень, але й карикатури, „художні" сатиричні твори, в яких прочувається не сила, а безпорадність.

Л. Лиман

## ЗАКІНЧЕНО ДРУГУ ВЕЛИКУ АКЦІЮ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО ЗДА

В останньому дні місяця квітня цього року прибув до нюйоркського порту корабель „Генерал Ленґфіт" з понад тисячею пасажирів-імігрантів, які отримали візи на основі закону РРА-1953 — про переселення втікачів. Це остання подорож цього корабля; відколи став він на послуги міжнародної організації ICEM (Міжнародного Комітету для уможливлення дешевшого переїзду всім тим переселенцям з Европи, які дістали візи в рамах РРА-1953).

Закон РРА-1953 був ухвалений Конґресом, як допомога всім втікачам з-поза залізної заслони у формі поселення на американській землі. Цей закон приділював 209 тисяч віз для втікачів та виселенців і перестав діяти з кінцем 1956 року. На його основі американські консулята видали 190.327 віз, значить використано закон на 91 відсоток. Важність віз триває чотири місяці, значить, до кінця квітня всі аплікант, візовані на основі цього закону, мали прибути до ЗДА. Останній причал корабля „Генерал Ленґфіт" — це останній транспорт імігрантів з візами, виданими на закон РРА-1953.

„Генерал Ленґфіт" — відомий для багатьох імігрантів, які знайшли нове поселення у ЗДА. Давніше він був на послугах організації IPO. В останній акції переселення організація ICEM, членами якої є 27 держав і яка мала завданням розв'язати фінансову сторінку переселення нових імігрантів у формі безвідсоткових позичок, винайняла цей корабель для своїх послуг. „Генерал Ленґфіт" зробив 26 тур з Бремергафену до Ню Йорку в останній акції і перевіз за той час майже 32 тисячі імігрантів. Крім цього корабля, ICEM мало ще другий, а саме „Генерал Тейлор", теж добре відомий з попередньої акції переселення ДіПі. Цей корабель був винайнятий щойно в останньому часі і перевіз 5 тисяч імігрантів. Велику кількість імігрантів перевезено в останній акції літаками. Майже кожного дня прибував до Ню Йорку літак з новими поселенцями. Літаками прибуло в останній переселенчій акції майже 50 тисяч осіб. Багато імігрантів, близьких рідних американських громадян, прибуло приватними кораблями.

Головну працю в переселенні виконали добровольчі допомогові установи, в тому числі й ЗУАДК. В цій останній акції переселення на основі закону РРА-1953 ЗУАДКомітет переселив близько 5 тисяч українських імігрантів. Крім того, ЗУАДК брав участь в загальній акції переселення, допомагаючи в переселенні італійських імігрантів і втікачів з Мадярщини. Всі нові українські поселенці мають приміщення, дістали можливість заробітку і зможуть в короткому часі акліматизуватись на новій землі. Головно з признанням треба говорити про переселення тих аплікантів, які не мали ні рідних, ні приятелів у ЗДА. Майже половина з тих осіб, що прибули заходами ЗУАДКомітету — це апліканти, які дістали від ЗУАДК так звані анонімні ашуранси, тобто ашуранси, підписані українськими громадянами у загальній акції підписування ашурансів. Для цих аплікантів треба було подбати і за приміщення, і за працю. Допомагали в цьому ЗУАДКові окремі українські громади, окремі громадяни, як також деякі греко-католицькі та православні парафії.

Останній приїзд корабля „Генерал Ленґфіт" був урочисто відзначений в порті. На цьому святі був і представник ЗУАДК — його президент д-р В. Галан. Ескортовим офіцером на кораблі „Генерал Ленґфіт" в усіх його 26 подорожах був швайцарець Рудольф Реґамій, який залишиться в пам'ят всіх тих, хто мав щастя дістатись цим кораблем до нової щасливої країни і почати тут нове, впорядковане життя.

Т.

## ЯКЩО ДИВИТИСЯ З ПАРИЖУ....

Події в Йорданії відбилися в Парижі голосною луною. Не тільки тому, що Нассер цим разом мусів погодитися з фактом самостійної думки й політики молодого короля Гуссейна, з фактом підтримки його збоку Савді Аравії та Іраку, але й тому, що з Йорданії Франція черпає нафту, або дістає її з нафтопроводів, що йдуть через йорданську територію.

Французька преса одногідно визнає, що рішальний вплив на розвиток подій мала позиція ЗДА, негайне поготівля Шостої фльоти та її зразково швидкий вихід з Неаполю на води східньої частини Середземного моря.

Безперечно, Франція радіє таким оборотом подій. Радіє тихою поразкою Нассера й Сирії, радіє перемогою короля Гуссейна, що, хоч і визволився з-під англійських впливів, однак рішуче стоїть на позиції зв'язків із Заходом. Але французька опінія далека від того, щоб признати правильність загальної політики ЗДА щодо Середнього Сходу, хоч дуже охоче признає рацію рішучій поставі Вашинґтону щодо Йорданії.

Франція, як відомо, взагалі не визнає американської політики, яка слушно підходить до арабського світу, як до світу, що має свої амбіції, і ці амбіції вважає за натуральні та виправдані. ЗДА вважають, що з кожною арабською країною треба говорити і договорюватись, як з партнером, а такі чи інші їх потягнення, навіть вибрики треба трактувати як добре право кожного. Коли Москва має право на вибрики, то чому не можуть мати його арабські держави?

Я бачив на власні очі імпозантну Шосту фльоту, як розгорталась вона в гарну лінію вздовж берегів Терраґони. Англія має багато більшу фльоту і, хоч матроси її менш елеґантно вдягнені, менше витрачають грошей, — не менше можуть вони зробити, як матроси фльоти американської. Проте, Англія мусить відступати, і її місце займають ЗДА з новою політикою нових часів.

Франція з цим не може погодитись. Чи то з браку зрозуміння модерної доби, чи то просто з французької вигідности, але вона все ще вважає, що певні формули більше важать, як живе життя. Напр., Франція вважає, що коли альжирських арабів називати французами, то вони й будуть французами себе почувати, хоч ніхто їх так не трактує. Франція вважає, що темні араби не заслуговують на те, щоб з ними вести переговори, щоб їх притягати на свій бік, а вистачить їх потиснути, не дати змоги йти до Москви, не доказуючи, що з Заходом їм краще, як з Москвою.

Покликаючись на наслідки демонстрації Шостої фльоти, один паризький щоденник ліринчо каже: коли б так рішуче виступили ЗДА в листопаді минулого року, або бодай не перешкоджали нам в розрахунках з Нассером, то все було б добре і сьогодні взагалі не було б ніяких проблем в Йорданії. Коли б ЗДА не складали зайвих деклярацій, що в полагоджуванні справ Середнього Сходу відмовляться від засобів сили чи господарських санкцій, все було б дуже добре...

Так виглядають справи декому в Парижі. Декому навіть здається, що якби не „слабість" французького уряду й якби не дали самостійности Тунісії й Марокко, то взагалі все було б інакше. Дехто все ще думає, що можна було виграти війну в Індо-Китаї, але ця „логіка" вже не бере нікого. Дивно тільки, що визнають її французькі соціялісти, яким судилося намовляти ЗДА на реакційні потягнення. Чи це нормальне заперечування ідеології, коли доводиться розв'язувати практичні справи, чи це необхідно віддавати першенство державним інтересам перед ідеологією?

Важко сказати, залишається тільки ствердити факти, дотримуючись журналістичної засади, що репортер не має своєї опінії, він тільки передає інформації.

Пересічний француз ніяк не почуває себе змобілізованим цими всіми подіями. Він чекає, коли скасують картки на бензину, коли збудують йому помешкання, коли вернеться його син з Альжиру і т. д. Великий шум, що його зчинив Сервен-Шрайбер своїми репортажами про Альжир, в яких він доводить, що сучасна політика веде там до катастрофи, репортажі й зізнання багатьох інших — також справляють мале враження на пересічного француза. Він не вірить, що втримання Альжиру чи поразка Насера принесуть будь-яку користь загалові, бож „і так дістануть більше ті, що й так багато мають". Дивно бо, але у Франції, зокрема під соціялістичним урядом, пересічний француз ніяк не відчуває соціяльности демократії. Бо й справді — соціяльність тут вичерпується соціяльним законодавством, а поза примусом держави — підхід до всього і в усіх мало соціяльний.

У протилежність до напруження відносин з арабськими країнами, Франція намагається зробити собі вікно на Середній Схід через Ізраїль. Але поки що, крім Ізраїлю, французька мова й господарські зносини поширюються тільки на Туреччину. У Сирії, Лівані і Єгипті позакривали більшість французьких шкіл та інституцій. Французькі вчені, літературознавці й інші діячі культури намагаються знайти спосіб відвоювати втрачені позиції, але при сьогоднішньому темпі не можна здобувати культурних позицій без підтримки держави й дипломатії. А що держава не має ні засобів, ні змоги пройти туди дипломатичними шляхами, то насувається питання: коли французи, за прикладом англійців, приймуть американську лінію поступування у відношенні до арабського світу?

Мабуть не скоро. В кожному разі не скорше, як після скінчення війни в Альжирі. Але чи не буде тоді запізно, як було запізно в Індо-Китаї після евакуації південної його частини?..

О. Д-нич

Д-р Ярослав Падох

## ЗАКОН ПРО ВІДШКОДУВАННЯ ЖЕРТВАМ НАЦИЗМУ

(3)

### Особи, які користають з відшкодування

Коло осіб, які можуть користати з цього відшкодування, як з причин національностевих, так і з політичних, расових, релігійних чи світоглядових, також обмежене. З обмежень, які найчастіше стосуватимуть до українських пошкодованих, треба підкреслити питання побуту на німецькій території в означений законом час. Отож, користають з постанов цього закону особи, які в дні 1 січня 1947 р. перебували в одному з ДП таборів на терені Західньої Німеччини і після 31 грудня 1946 р. виїхали з Німеччини або залишилися в ній й прийняли німецьке громадянство, або, як бездержавні чужинці, перейшли у відання німецької адміністрації. До другої групи осіб, які можуть користати з цього закону, належать ті, які хоч і не перебували в 1947 р. у ДП таборі, але 31 грудня 1952 р. мали своє постійне місце перебування в західньо-німецькій державі, а також ті, що померли перед цією датою, але своє останнє місце замешкання мали в Західній Німеччині, як теж такі, що виїхали з Німеччини перед 31 грудня 1952 р., мали останнє місце замешкання в Німеччині у границях довоєнних, тобто з кінця 1937 р.

Крім цих загальних постанов, є деякі спеціяльні, що поширюють коло тих осіб, які можуть користати з відшкодування за нацистичне переслідування. До них належать, м. ін., ті бездержавні особи, які, згідно з Женевською конвенцією з 28 липня 1951 р., зачисляються до бездержавників або втікачів, хоч вони й не перебували в ДП таборах і з кінцем 1952 року не проживали в Німеччині. Але претенсії їх на відшкодування обмежені. Вони можуть одержати обмежене відшкодування тільки за пошкодження життя, тіла, здоров'я або втрату свободи. Це право вони зберігають навіть у тому випадку, коли в міжчасі прийняли чуже громадянство.

Шляхом винятку не користають з прав на відшкодування особи, які були правосильно засуджені за кримінальні злочини після травня 1945 р., належали до націонал-соціялістичної партії або її підбудівок тощо.

Право на відшкодування трачає також особа, яка, щоб одержати відшкодування, користувалась фальшивими засобами. Якщо відшкодування такій особі було признане, влада може в наведених випадках взяти своє рішення назад і навіть вимагати звороту вже виплаченого відшкодування.

### Роди пошкодження і відшкодування

Залишаючи на боці єдине відшкодування, яке можна одержати при групі пошкодованих з „національних" причин, всі інші групи можуть одержати відшкодування за шкоди, які їм нанесено на життї, тілі, здоров'ї, свободі, майні та у господарському житті й професійній кар'єрі".

Вдови і сироти, в засаді до 16 року життя, одержують по померлому ренту, мінімальна висота якої для вдів становить 200 марок, а для дітей 75-100. Якщо померлий заробляв більше, тоді рента збільшується. Також деякі інші особи можуть одержати ренту. Якщо вдова виходить заміж, тоді одержує вона одноразову відправу в висоті дворічної ренти.

Пошкодовані на тілі або здоров'ї щонайменше на 25 відсотків працездатности, одержують місячну ренту, висота якої залежить від ступеня пошкодження і від становища та заробітку пошкодованого перед пошкодженням, але ніколи не може бути нижча за 100 марок. Крім того, пошкоджені одержують підмогу на лікування, перешколення або студії, та забезпечення для осіб, що залишилися по них, коли вони помруть внаслідок пошкодження.

Дуже важливим є відшкодування за втрату свободи. Хто був обмежений у своїй свободі в часі від 30 січня 1933 р. до 8 травня 1945 р. чи то в Німеччині, чи поза нею, але на вимогу нац.-соц. влади, той може одержати відшкодування, яке в засаді становить 150 марок за кожний місяць перебування у в'язниці, концентраційному таборі, військовому ув'язненні, в ґетто тощо. З ув'язненням зрівняно перебування в місцях примусової праці, в умовах ув'язнення, приналежність до одної з військових одиниць карного характеру та взагалі життя в умовах, подібних до в'язничих. Сюди можна підтягати умови примусової праці, що їй були піддані тисячі наших земляків у таборах праці, які мали в'язничний режим. Під ці постанови підпадають жиди, які були примушені носити жидівську зірку, а також особи, які були примушені жити у підпіллі в умовинах, що принижували людську гідність.

Ці останні постанови треба підкреслити з якнайбільшим натиском. Автор цих слів знає з власної адвокатської практики, яке величезне число наших земляків, що мають можливість здобути відшкодування, не стараються про нього. Мабуть, через незнання закону досі вносили подання про відшкодування з-правила тільки ті особи, що були ув'язнені в концентраційних таборах. Ті ж, що були ув'язнені по тюрмах, а ще більше ті, що були ув'язнені в місцях примусової праці або піддані примусовій праці, яка проходила в умовах подібних до в'язничих, здебільшого не вносили подань про відшкодування. Коли зважити, що таких наших земляків є не сотні, але тисячі, а може й десятки тисяч на захід від залізної завіси, можна усвідомити собі, яку шкоду вони роблять не тільки собі, але й цілій нашій національній громаді, яка заінтересована в добробуті всіх своїх членів.



Д-р Володимир Ґалан, президент ЗУАДК

## ЗУАДК В ДІЇ

**Звіт з праці Злуч. Українського Американського Допомогового Комітету за час від жовтня 1955 року до кінця 1956 року, виголошений перед Зборами Дирекційної Ради ЗУАДКомітету 23 березня 1957 року у Филаделфії.**

(11)

FINANCIAL STATEMENT
for the period from October 1, 1955 to December 31, 1956

KINDERGARTEN

| | |
|---|---|
| **Income:** | |
| October, November and December 1955 | $2,061.55 |
| 1956 | 6,454.25 |
| | $8,515.80 |
| Balance September 30, 1955 | 652.09 |
| | $9,167.89 |
| **Disbursements:** | |
| October, November and December 1955 | $2,137.57 |
| 1956 | 6,263.92 |
| | $8,401.49 |
| Balance December 31, 1956 | 766.40 |
| | $9,167.89 |

SOCIAL SERVICES OF THE UKRAINIAN WAR VETERANS

| Income: | | Disbursements: | |
|---|---|---|---|
| Prior to 1956 | $16,514.76 | Prior to 1956 | $12,339.77 |
| 1956 | 9,696.07 | 1956 | 6,503.25 |
| | | | $18,843.02 |
| | | Balance Dec. 1956 | 7,367.81 |
| | $26,210.83 | | $26,210.83 |

CASH IN BANKS:

| | | |
|---|---|---|
| U. S. Treasury Bonds | $ 4,500.00 | |
| Tradesmens Bank and Trust Co.—Gen. Acc. | 8,532.02 | |
| —Ocean Transp. | 14,210.87 | |
| First Penna B. and Trust Co.—Project | 2,378.75 | |
| —Rotation Fund | 1,491.45 | |
| Ukrainian Building and Loan Association | 16,838.81 | $47,951.90 |
| First Penna Bank Co.—Kindergarten | $ 766.40 | |
| Ukrainian B. & L. Ass. Social Service of Ukr. War Veterans | 7,367.81 | 8,134.21 |
| Total in Banks | | $56,086.11 |

ЗВІТ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА ЗУАДК

за час: 1 січня—31 грудня 1956 (по асиґн. лікв. книги ч. 2720/56)

I. Приходи:

| | нім. марки | дол. |
|---|---|---|
| 1. Салдо з 31.12.1955: | | |
| а) готівка | 337.35 | 61.83 |
| б) банки: ВФВ | 61.03 | |
| Постчекамт* | 10,500.00 | |
| АЕК, Берлін | 35.00 | |
| „ Мюнхен, 6286 | | 333.67 |
| „ „ , 1500 | | 280.01 |
| „ Берлін, 1612 | | 53.68 |
| Бельг. банк, Брюссель | | 67.47 |
| 2. ЮСЕП | 634,361.10 | 18,053.44 |
| 3. ЗУАДК, Филаделфія: | | |
| а) готівка | | 20,009.00 |
| б) Культ.-освітний фонд, Австрія | | 260.00 |
| в) зворот за Інформ. Бюлетень | | 60.19 |
| г) ашуранси, Бельгія: | | 200.00 |
| д) візи: з перед 1.6.55: Бельгія 820.30, Франція 676.78; по 1.6.1955: Бельгія 457.86; з 1956: Бельгія 150.00 | | 2,105.04 |
| е) ICEM | | 6,075.00 |
| 3. Майно | 850.00 | |
| 4. Датки | 4,359.04 | 273.88 |
| 5. Кредитові рахунки до ЮСЕП | 53,410.66 | |
| | | 47,832.71 |
| | 703,914.18 | 167,598.61 |
| | | 215,431.32 |

Степан Федорівський

# ПОЧАТОК МОЛОДОСТИ

**(Присвячую 27-ій річниці судового процесу над СВУ-СУМ)**

— Ти хороша. Твоє волосся кольору спілої пшениці. Твої коси пахнуть степом. Ти найкраща в цілому світі! — — ніжно промовив юнак, нахиляючись над вухом палеіючої Парасі.

— Перестань! — ледь промовила Парася, і по обличчі її пробігла хвилююча райдуга.

— Кажеш, перестань... Гм-м! Як же це можна? Легко сказати „перестань", а...

— Кажу, перестань! Люди ж звертають увагу.

Юнак відсунувся, і відкинувся на вшинку лавки. Важко заскреготали трамвайні колеса об рейки. Крізь замуровані морозом вікна ледь видно Дніпро з його положистими піщаними берегами і Трухановим островом. Трамвай переміг похилу гору і легко покотився Думським майданом.

— Парасю, на наступній зупинці виходимо..

Дівчина кивнула головою на знак згоди і почала поправляти на голові зелений беретик. Юнак дивився на неї, не відриваючи очей. Дівчина не витримала закоханого погляду, рвучко стиснула його за руку, і, підвівшись, промовила: „Виходьмо!"

Освічена вулиця веде просто до оперового театру. Ось на розі Володимирської в електричних вогнях вже біліють колони.

Чи то від холоду, чи від юної пругкости, а чи від почуття величі рідного театру підстрибом вибігли по східцях і опинилися в затишному, оксамитом оздобленому вестибюлі.

⁂

У коридорі будинку київського ГПУ чисто і охайно. Білені крейдою стіни, навощена підлога блищать в електричному світлі. Під стіною кілька дерев'яних з вигнутими спинками стільців. На стільцях сидять люди. Сидять мовчки і не ворушаться, якось дивно дивляться перед себе.

По коридору ходить гепеушник. Жовтий ремінь навскіс обтягує сіру шинелю, а на тім ремені в новенькому кобурі наган.

— Не спати! Рівно тримати голову! — раптово звертається він до срібноголового чоловіка.

Професор архітектури Крижанівський закліпав білими віями, тихо зідхнув і подивився почервонілими очима на стіну.

Поруч професора юнак. Ще свіжий з вигляду, але час від часу змочує засохлі губи язиком. Спрага сушить в роті й щось нудить у грудях. Голод паралізує думки, і тільки проблиском зроджується бажання: спати! Ось так на голій підлозі прилипнути й солодко заснути.

Ніби сон, ніби міраж пробігає в пам'яті: море електричних лямпочок, хвилююча мелодія і — Кармен. Прекрасна Кармен...

Так. Це було чотири дні тому. Ще свіжі враження переплітаються в бісоннням змученій голові. Це було в оперовому театрі з Парасею. Яка раптова зміна! Тепер нова, інша опера — опера ГПУ.

І знову очі заслонюються тьмяним серпанком, пам'ять тяжіє і думки розсіваються. Спати...

Юнак намагається сидіти рівно, з руками простягненими на колінах, з очима, втупленими в одну точку.

Гепеушник ритмічно виступує кованими чобітьми, ніби не дивиться, але враз зупиняється перед юнаком, наближається і холодною цівкою нагана штовхає в підборіддя:

— Не спати! Сидіти рівно!

Старенький професор зібгався; його тіло грибом приклякло на стільці, очі дивляться безтямно. Раптовий скрип стільця — і він зсунувся на підлогу.

Гепеушник підійшов до дверей і натиснув на електричний ґудзик. Ввійшло двоє з ношами. З ними третій у білому халаті. Взяв за руку професора. Послухав пульс.

— Скільки часу на стільці?

— Восем дней! — сухо відповів гепеушник.

Санітари винесли професора. В коридорі тихо, тільки ритмічний стукіт кованих чобіт по паркеті...

— І я маю сидіти до омертвіння?! — пробігає думка в юнака. — Ні! Я хочу жити. Мені тільки вісімнадцятий... але що ж? Що робити тут?!

Раптом зродилась ідея: прикинутись мертвим, упасти, як професор... Вибрав час, коли гепеушник підходив до вікна, і звалився на підлогу. Та сама процедура: санітари і лікар.

У просторій кімнаті дві медичні сестри. Одна бризнула на юнака холодною водою: „Какой молодєнькій!" — промовила.

— Молоденький, а занімаєтса контрреволюціей, — презирливо озвалася друга. Через кілька хвилин у кімнату зайшов гепеушник.

— Давольно прітворятса. Следуй за мной!

⁂

Просторий і світлий кабінет. Масивний стіл, обтягнений зеленим сукном. За столом у шкіряному фотелі розвалився слідчий. На його малинових петлицях кров'ю червоніють емальові прямокутники, відзнаки його високої чекістської ранги. На грудях орден „Червоного Прапора". Усміхаючись, він звертається до юнака:

— Хочеш їсти?

— Хочу, — спокійно відповідає юнак.

Слідчий натиснув на електричний ґудзик, і в кабінет увійшла офіціянтка. Слідчий показав їй на юнака, і вона вийшла й за хвилину вернулася з тарілкою смачного супу, склянкою чаю й французькою булочкою. Юнак швидко очистив посуд. Слідчий наставив до нього пачку цигарок з написом „Кремльовскіє".

— Закурюй!

Юнак подякував і відмовився.

Слідчий почав добірною полтавською говіркою:

— Мододий ти, хлопче. Ще дитина. Треба рости і вчитись, а ти от куди попав. Чи ж ми, твої батьки, боролись за радянську владу, щоб ти її валив, продавав міжнародній буржуазії?! Хай Єфремов, Ніковський, Чехівський, Павлушков і інші. Це — панки, холуї буржуазії. Вони втратили маєтки, тому проти радянської влади. А ти селянський син, сирота. Тобі все дає радянська влада: науку, відкритий шлях до комсомолу і до праці. Чого ж ти проти неї?

Юнак мовчить.

— Чого ж ти мовчиш? Говори!

— Не маю про що говорити. Нічого не знаю й не розумію, чому мене арештовано.

— Знаєш добре. Розкажи, як ти попав у СУМ'і? Кого знаєш у СУМ'і? Разкажеш все — і підеш на волю.

— Нікого я не знаю.

— Не валяй дурня! — підвищенним тоном заговорив слідчий. — Бачиш, я тебе забрав із стільця. Нагодував і хочу випустити, а ти викручуєшся.

За вікнами спадають на землю білі пушинки снігу. Тихо-тихо спадають і лягають на підвіконні. На вулиці чути веселі голоси дітвори, сигнали автомобілів, а здалеку долітає гучна солдатська пісня „Чорний ворон на полянку"...

Горобець ударився об шибку, затріпотів крильцями, намагаючись втриматися на ковзькому склі.

Хвилинна мовчанка і слідчий знову:

— Не хочеш признаватись? Не треба! Не бачити тобі більше зелених левад Поділля.

Натиснув на електричний ґудзик і в кабінет увійшов гепеушник.

— Забрать! — і сильно черкнув сірником, припалюючи цигарку.

Дітройт, березень 1957.

# З Каліфорнійської хроніки

В сонячній Каліфорнії цього року холоднувата весна і з більшими опадами та буйною рістнею. Українська спільнота, що поселилась в золотій Каліфорнії, продовжує свою громадську роботу.

### Вечірка Українського Хору в Лос Анджелес.

Управа хору при Українській Централі в Лос Анджелес влаштувала 9 лютого вечірку з нагоди 10-ліття існування хору. В програму вечірки входила: Слово інж. Л. Романюка, вечеря з традиційними українськими стравами, несподіванки й танці. Обширніше варто зупинитися на доповіді інж. Л. Романюка, яка була цінава.

„Куферанті" — таким словом почалась доповідь, називали бачванські русини емігрантів з Карпатської України. Але за пару тижнів вони побачили, що ті українські емігранти крім „куфрів" (валізок) несли з собою „подув вітру з України, дріб'язок українського Духа", бо хор співав во славу української пісні, а драматичний гурток віддзеркалював блиск українського театру.

Доповідач згадав 1914 рік, першу світову війну, перших полонених „австріяків", і як він, в гімназійнім хорі співаючи, розділював чай тим полоненим. Ті полонені, галицькі українці, будили тоді піснею перші соборницькі почування. Доповідач говорив про долю української пісні в різних обставинах життя, під час миру і війни.

„Пісня — наша величезна зброя, ми нею сьогодні можемо зробити більше ніж політичними брошурами. Ми нею знайдемо шлях до серця своїх, а майже й напевно стежку до душі чужих" — так докінчував своє слово промовець.

Говорив ще староста хору п. Гац та сотн. Д. Якубенко, теперішній дириґент церковного хору святоандріївської української православної церкви.

### Відгук Свята Соборности й Державности.

В день цього свята 26 січня українці підписали свої письмені резолюції, які вислали до губернатора стейту, до Каліфорнійського сенатора Новленда, та до посла палати репрезентантів Г. П. Ліпскомба. Вони відповіли письмами на адресу голови УККА і голови української Централі інж. Сіяка так: Сенатор Новленд письмом з 15 березня п. р. сказав, що високо цінить лист про святкування 39 річниці проголошення Української Незалежности і, дякуючи за нього, бажає всього найкращого. Посол Ліпскомб в своїм листі з 14-го березня, дякуючи за звернення до нього, писав, що його старанням є, щоб Президент ЗДА видав проклямацію, призначаючи 22 січня кожного року днем Української Незалежности.

### Загальні Збори Українського Національного Музею в Онтеріо, Каліфорнія.

Чергові Загальні Збори УНМ відбуто 24 лютого в музею в Онтеріо. Тринадцятьох точок денного порядку збори не вичерпали вповні. Абсолюторію уступаючій управі схвалено, голова Контр. Ком. інж. Л. Романюк апелював робити відповідні заощадження при видаванні Журналу.

Перевибрано ті самі керівні органи з малими змінами. Точку порядку нарад про будову нового дому для музею пересунено на наступні заг. збори, те саме було і з прийняттям статуту.

На продовжених заг. зборах 7 квітня прийнято під обраду два проєкти статуту, продискутовано і прийнято загальну частину статуту і тому, що того дня було Шевченківське Свято, дальші наради треба було відложити. Вибрано п'ятичленну уніфікаційну статутову комісію, яка з двох проєктів виготовить один, і той проєкт буде даний до обради в продовжених дальших загальних зборах, яких речинець визначить управа музею.

### Дев'ятирічне існування української греко - католицької церкви в Лос Анджелес.

В неділю 10 березня українська греко - кат. парафія святкувала своє дев'ятиріччя існування. Програма свята була обширна і складалася з набожних пісень і світської частини.

По вступнім слові настоятеля парафії о. К. Бердара почато свято „Отченашем", який виконав гарно і набожно хор під орудою о. К. Бердара. Українська гр.-кат. церква посвячена в честь Пречистої Діви Марії, то хор відспівав і гимн „Пречиста Діво Маріє", Кошиця. Доповідь про існування парафії виголосив інж. О. Тиховлицький. Він згадав про ті часи, як тільки на сході було зорганізоване українське церковне життя, а тут на заході не було своєї національної церкви і як з приходом вірних зо скитальщини і сам скиталець о. Лободич дав почин до оснування і розвою своєї парафії. О. Бердар дякував за ту гарну мову.

Маленька Е. Грінко виконала на фортепіяні „Ой під гаєм, гаєм", а за тим п. В. Вуцицький мав доповідь англійською мовою.

Виступ дітей: Деклямація Романа Скробка, „Козачок" Лариси Ганкевич і Ніни Скробко, акордіонове сольо Глорії Андерсон, та акордіонове „Човен по воді" Лариси Ганкевич, „Гопак", мелодія Чумака, танок Дарці і Марійки Ганкевич, як і балетну „Коломийку" панни Марти Сіяк публіка вітала рясними оплесками. О. Бердар представляв на сцені дітей, що виступали перший раз, і вони одержали квіти.

Наприкінці хор проспівав Бортнянського „Вся языци" і молитву „Під твою милість" Лисенка.

Треба відмітити, що гр. кат. українська парафія, яку основано 7 березня 1948 р. сплатила куплений дім, що коштував понад 18.000 долярів і має це заощадженого гроша понад 14.000 дол. Це не великі капітали, але на тутешні обставини задовільні і тепер парафія або купить або побудує більшу церкву.

В святоандріївській православній церкві була відслужена панахида в річницю смерти українського генія Тараса Шевченка в неділю 10 березня.

### Курси Українознавства

На 12 березня ц. р. відбуто третє з черги засідання новоствореної Педагогічної Ради курсів українознавства, на якій назначено початок курсів на 23 березня ц. р. лекцією мґр-а П. Валея на тему: „Історія розвою української мови", а в тиждень за тим д-ра А. Вусика з історії України темою: „Україна в історичному поході". Слідуватимуть курси географії України, які розпічне інж. Л. Романюк темою: „Назва України в часі і просторі", відтак історія української літератури, викладач проф. В. Гаєвський, українське народне мистецтво п-ні Н. Березовська, а ще далі основи політичних наук та організації української молоді.

Курси українознавства програмово розпочато вступним словом голови Пед. Ради проф. В. Гаєвського, який сказав, що курси організовано за ініціятивою Української Централі і за допомогою інтелектуальних сил. Завдання курсів є не тільки дати відповідне знання, але й теоретично і політично озброїти. В склад Пед. Ради курсів українознавства входять проф. В. Гаєвський як голова, п. П. Форманюк, як секретар і всі викладачі. Педагогічна Рада розіслала повідомлення і запрошення до українського громадянства метрополії Лос Анджелесу і околиці посилати своїх дітей на курс українознавства.

### Загальні Збори Української Централі.

31 березня українська громада Лос Анджелесу зійшлася на річні збори своєї централі, щоб вислухати звітів про пророблену роботу управи та обрати нові керівні органи. Збори відкрив голова установи інж. В. Сіяк. Голова згадав, що 13 років не здійснена мрія мати свою власну хату і може цей тринадцятий рік буде щасливим, бо площу дано в продаж за 20,000 дол. а понад 6,000 дол. є на будівельнім фонді, то з такою сумою можна буде щось почати. Обраний предсідник зборів інж. Л. Романюк провів збори речево, без труднощів обрано нові керівні органи. Минулого року інж. В. Сіяк був головою, а п. Ногаш заступником, тепер п. Ногаша обрано головою, а інж. В. Сіяк став заступником голови.

### Український Національний Театр на скитальщині.

На таку тему відбулася доповідь 31 березня по Службі Божій в приміщенні української православної святоандріївської церкви, в Лос Анджелесі. Доповідачами були пп. Г. Старовійт і А. Вусик.

### Шевченківське Свято.

Цього року чогось то задалеко відсунено святкування роковин Шевченка, бо аж на 7 квітня, але відбуто це свято гідно, старанно і при більшій участі громадянства.

На програму свята складались співи мішаного хору, святочна доповідь, сольоспіви, деклямації і інсценізації учнів Української школи. „Заповіт" музика К. Стеценка і „Думи мої", муз. Е. Козака з сольоспівом о. К. Бердара відспівав мішаний хор під орудою о. К. Бердара. В святочній доповіді д-р А. Вусик говорив про „Три постаті Шевченка, як трибуна національного, соціяльного і пророка майбутньої визвольної боротьби. „Кобзар" Р. Завадовича гарно деклямував малий В. Шумний, а уривок з „Послання" продеклямувала з чуттям Оксана Романюківна. Відома піяністка п-ні Леся Куриленко-Вахняшин виконала „Пісню" з „Української Сюїти" В. Барвінського та „Тарантеля" Ф. Ліста. Камерний співак п. Ю. Чумак при фортеп. супроводі п. Мелентієва відспівав своїм сильним баритоном „Думи мої", та арію Султана з „Запорожця за Дунаєм" і „Дивлюся на небо" та на повторення „Ой зійди, зійди ясен місяцю".

Гарно виконали учні Української школи при Українській Централі інсценізацію „На Великдень коло церкви" і ще другу інсценізацію під керівництвом і співдією п. Л. Словського „Розрита могила".

Піснею „Чого мені тяжко" муз. М. Волошина та співом національного гимну, що виконав мішаний хор, закінчено свято.

**А. Вусик.**

*З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ*

# Вечір з творів Шумана

У суботу дня 23 березня ц. р. в залі Літ. - Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбувся цікавий вечір, організований професором Українського Музичного Інституту Ігорем Соневицьким. Учні Інституту уперше виступали не тільки, як виконавці, але і як доповідачі. Коротко і змістовно прочитала біографію Шумана Д. Якимів. Далі учні Х. Осадца, Л. Ганущак, Л. Крушельницький та Г. Осадца читали короткі доповіді про окремі твори та стиль Шумана.

Всі вони слухають курс історії музики у проф. Соневицького і ці їхні виступи були практичними завданнями в галузі історії музики.

Програма концерту була складена з фортепіянових творів та пісень.

Сто років з дня смерти Шумана не знівечили інтересу до його творчости. Композиції його і сьогодні є свіжі і не втратили романтичного піднесення, яким був насичений їхній автор.

У першому відділі Л. Рудницька (кляса О. Чипак) виконала „Метелики". Op. 2. — М. Чапельська (кляса Е. Чапельської) виконала цикль „Дитячих Пісень" — Op. 15.

У другому відділі О. Струк (кляса Р. Савицького) виконала „Новелету" — Р. Данищ розповіла про Клару Шуман та Л. Ярошенко (кляса І. Приймової) проспівала дві пісні „Нусбавм" та „Фрілінгс нахт"; акомпаніювала п. І. Приймова.

Цей вечір, дуже вдало і своєчасно організований п. І. Соневицьким, справив приємне і цілком мистецьке враження.

Музика Шумана щира й надхненна безпосередньо впливає на серце людини. Шуман дуже суворо ставився до своєї композиторської роботи і багато працював над творами, пам'ятаючи слова Франца Ліста: „Геній зобов'язує ще більш ніж розум". Щирість музики Шумана ніколи не буває надмірною й тому банальною. Маючи оригінальний талант, Шуман завжди об'єктивізував свої муз. переживання згідно з манірою і технікою власного стилю. Його музичні мрії високі і світлі, ніби бачать чисте небо, дивлячись на „Плеяди".

В багатьох його творах (за винятком пісень) немає конкретної, „земної" субстанції. Містична філософія та література, твори Гете, Тасса та Данте давали великий матеріял для музичних та інших його мрій.

Всі молоді виконавці постаралися добре виконати свої завдання.

**Проф. Володимир Грудин.**

# В СЕРЕДУ, 8-го ТРАВНЯ, В НЮ ЙОРКУ, ПОХОРОН СЛ. П. ГРИГОРІЯ ГЕРМАНА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

подію. Здавалося, що ніхто не хоче в це вірити. Бо ж і як повірити? Ще так недавно, покидаючи приміщення праці з кінцем тижня, всі його бачили, з ним зустрічались і говорили, думали і плянували, аж тут нагло — невмолима смерть. Щойно, як за пів години чи годину після початку нормальної праці в канцелярії УНС (праця в канцелярії починається о год. 8.30, а у В-ві, зокрема в Редакції і друкарні, на дві години раніше) вийшла з друкарської преси „Свобода" в чорній обвідці, ніхто не мав сумніву: Григорія Германа, головного секретаря УНСоюзу, цього до всіх чемного, ввічливого і вирозумілого більше приятеля і співробітника, ніж шефа організаційного відділу великої організації, вже немає між живими. Його не стало, але по ньому залишився великий жаль та вічна пам'ять...

Осиротив Покійний свою дружину Анну, дочку Анну-Марію, що є учителькою середньої школи в Ловді, Н. Дж., дочку Катерину-Олену, що саме почала свою учительську кар'єру в середній школі в Богота, Н. Дж., та сина Григорія мол., який закінчивши військову службу з ранґою лейтенанта, почав працю в одній із відомих продукційних компаній. Осиротив Покійний і Велику Союзову сім'ю.

# Нагороди Пуліцера признано за твори Ю. О'Ніла і Дж. Кеннана

Ню Йорк. — Цьогорічні нагороди Пуліцера признано за драму Юджіна О'Ніла „Лонг Дей-с Джерні Інту Найт" та за історичну працю колишнього американського амбасадора до Москви Джорджа Ф. Кеннана „Росія залишає війну" (Раша Лівс ди Вор". Це вже четвертий нагороджений твір світової слави драматурґа О'Ніла, який помер в 1953-му році. Він перший драматурґ, якого чотири п'єси дістали цю нагороду. В 40-річній історії цієї нагороди тільки ще один поет, оРберт Фрост дістав був чотири рази цю нагороду. За біографію дістав нагороду Пуліцера демократичний сенатор із Массачузетс Джан Ф. Кеннеді за твір „Профайлс ін Кередж", а поетичну нагороду дістав Ричард Вілбур за книжку „Тінгс оф Дис Ворлд". Крім того признано 8 нагород журналістам за різні журналістичні жанри. Дві з цих нагород признано окремим щоденникам „Ди Шикаґо Дейлі Нюз" і „Ди Сейл Лейк Трібюн".

● **Проф. д-р Ґрель** у східньоберлінському університеті мав відвагу написати, а університетський журнал мав відвагу видрукувати його статтю — з гострою критикою принципу, згідно з ким на високі школи приймається тільки „пролетарську молодь". Мовляв, практика виказала, що більшість тої молоді „не вміє логічно думати і здисципліновано працювати".

*КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"*

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!



ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішні, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"



УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ!
ПРИДБАЙТЕ ДЛЯ ВАШИХ ДІТЕЙ
„ШЛЯХ ВЕЛЕТНЯ"
— ілюстровану розповідь про життя
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА,
відомої української поетеси
Наталі Лівицької - Холодної,
що появилась у В-ві п. М. Борецького.
Книга ця великого формату, на крейдяному папері, з 57-ма оригінальними ілюстраціями, в твердій оправі і люксусовому оформленні — подумана також, окрім виховної сторінки — своїм прекрасним виглядом викликати любов до української книжки в серцях українського доросту.
• Ціна її виносить тільки $3.50 •
Замовлення слати:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

## ПОХОРОНИ СЕН. МЕККАРТІ У ВАШИНГТОНІ

Вояки морської піхоти виносять домовину із тлінними останками сен. Джозефа Р. МекКарті з Капітолю, де прощали його в останню дорогу члени Сенату.

## 2,000 осіб на Службі Божій за сенатора МекКарті

Вашингтон. — В столиці відправлено Богослуження за покійного сенатора Джозефа Р. МекКарті. Сенат, після короткого засідання, на якому вшановано Покійного, перервав свою працю на 2 дні. Капелян Сенату методистський священик Фредерік Бравн Гарріс виголосив промову, в якій говорив про життєві заслуги Покійника. Присутні були і ті сенатори, які гостро поборювали політику сенатора МекКарті. Присутні були 32 демократичні сенатори і 38 республіканців, а також і родина покійного, два брати, сестра і дружина та правний дорадник Сенатської Слідчої Комісії, яку очолював сенатор МекКарті, Рой М. Кон. В катедрі св. Матвія Службу Божу відправив римо-католицький архиєпископ Патрик А. О'Бойл, якої слухало 2,000 осіб, а проповідь виголосив монсіньйор Джан Дж. Картрайт. Він сказав, що сенатора МекКарті будуть щораз то більше шанувати, як тільки виявиться та роля, яку він відограв в поборюванні небезпеки комунізму, хоч часто він мусів стояти самотно в цій боротьбі. В 2-ій годині по полудні тіло Покійного, членів його родини та членів Конґресу літаками перевезли до Ґрін Бей в Висконсин, а похорон відбудеться в Аппелтоні, в його родинній місцевості. На летовищі в Ґрін Бей чекали на тіло Покійного 4,000 осіб.

## Світова Федерація Українців Колишніх В'язнів і Репресованих Совєтами вислала кондоленції з приводу смерти сен. МекКарті

Ню Йорк. — З приводу недавньої смерти сенатора Джозефа МекКарті, відомого із своєї боротьби проти комунізму і комуністичної інфільтрації, голова Президії Світової Федерації Українців — колишніх політичних в'язнів і репресованих Совєтами, п. С. Підгайний, вислав повдовілій дружині покійного Сенатора кондоленційну телеграму. В ній він висловлює в імені Президії Федерації співчуття з приводу смерти „великого борця проти комунізму", стверджуючи, що із смертю Сенатора „всі антикомуністи втратили великого лідера безкомпромісової боротьби проти головної небезпеки світу — комунізму" та що з того приводу „антикомуністи цілого світу, і всі українці, поневолені комуністичними узурпаторами в СССР, є в жалобі".

## Сенатор МекКарті написав працю про конґресові переслухання

Вашингтон. — Найближчі приятелі покійного сенатора Джозефа Р. МекКарті повідомляють, що він залишив майже викінчену працю про конґресові переслухання в справі підривної комуністичної діяльности. Він залишив також матеріял до другої книжки, яка мала б називатися „Комунізм і політика нищення". Тисячі осіб проходять попри мари покійного в похоронному заведенні при Пенсилвенійській Евеню. Похоронні Богослуження мають відбутися 6-го травня в каплиці Сенату і в катедрі св. Матвія в Вашингтоні, а після того тіло перевезуть до Аппелтону, Висконсин, де воно буде похоронене. До Висконсину виїжджає делеґація 20-ох сенаторів під проводом сенаторів Вільяма Ф. Новленда і Линдона Б. Джансона. З Палати Репрезентантів виїздить до Апплентону 10-членна делеґація конґресменів, які походять із стейту Висконсин. Секретар сен. МекКарті сказав, що покійний два тижні перед смертю хворував, приходив до свого бюра на годину, і після того йшов додому, бо почував себе недобре.

● В Тунісії минулої неділі уперше в історії тієї країни голосували у виборах до міського самоврядування арабські жінки. В законі сказано, що виборче право мають усі жінки від 21-го року життя, незалежно від їх освіти, отже й неграмотні, незалежно від їх цивільного стану, себто незаміжні і заміжні (одна чи кілька жінок одного чоловіка, а також незалежно від обичаю закривати обличчя чи ходити з відкритим.

● Станіслав Вічаковський, 44-річний мешканець Вроцлава (кол. Бресляв) на Шлезьку, займався цікавим „бизнесом": продавав людям будинок маґістрату. Він оповідав їм, що є представником комісії, яка випродує старі міські будинки, і знайшов 20 наївних, які повірили і дали йому гроші, щоб купити маґістрат і розбірати його на будівельний матеріял. В такий спосіб зібрав Вічаковський великі гроші.

## ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

**НЮ ЙОРК, Н. Й.** — Місячні збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, відбудуться в суботу 11-го травня, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія, заля ч. 5 — 33 Іст 7-ма вул. Просимо всіх членів прийти. — М. Ликтей, секр.

**НЮАРК, Н. Дж.** — Місячні збори Т-ва Зап. Січ, Відд. 371, відбудуться в п'ятницю 10-го травня 1957 р., о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 So. 18th Ave. Рівночасно повідомляємо, що будуть їхати автобуси на „Союзівку" в день 16-го червня ц. р. Прохається замовити білети на зборах Відділу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Барашок, секр.

**ЕМБРІДЖ, Па.** — Т-во св. Василія, Відд. 161, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу 11-го травня, о год. 7-ій веч., в союз. залі 600 Glenwood Ave. Обов'язком всіх членів прийти. — К. Кудрик, секр.

**БРИДЖПОРТ, КОНН.** — Т-во Українська Січ, Відд. 59, повідомляє, що збори відбудуться в суботу 11-го травня ц. м., в УНДомі, 517 Галет вул., о год. 7:30 веч. Буде справа участи на „Союзівці" в дні 16-го червня 1957 р. та інші важливі справи до вирішення. — Управа.

**ВАШИНГТОН, Д. К.** — Загальні збори Т-ва „Україна", Відд. 15, відбудуться там же в неділю 12-го травня 1957 р., в залі Конфедерат Гол, 1322 Вермонт Еве., Н. В., приблизно о год. 7-ій веч., безпосередньо після публічної громадської наради, скликаної УНСоюзом, яка відбудеться в тім самім приміщенні, починаючи від 4-ої год. по пол. Запрошуємо всіх членів взяти громадну участь, як у зборах, так і в нараді. — Управа.

**ОМАГА, НЕБР.** — Звичайні місячні збори членів, Відд. Карпати 356, відбудуться в неділю 19-го травня, зараз по Службі Божій, в церковній залі при вул. Marta. Буде вибір одного члена Контр. Ком., як рівнож секретар буде збирати членські вкладки. Проситься принести зі собою книжечки і вирівняти залеглі вкладки. — П. Ващишин, предс.; І. Костів, кас.; Дм. Вітик, секр.

**РАЧЕСТЕР, Н. Й.** — С-во Рож. Пресв. Богородиці, Відд. 36 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю 12-го травня, о год. 4:30 по пол., в церковній залі. Просимо прийти і привести нових членкинь до УНСоюзу і С-ва. — Є. Ґеруля, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

**КЛІФТОН, Н ДЖ.** — Т-во Українська Січ, Відд. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 12-го травня, о год. 2-ій по пол., в залі парафіяльній — 45-47 Говп Евеню, Пассейк, Н. Дж. Проситься членів прийти та вирівняти свої вкладки, бо в противному випадку, будуть суспендовані.

**ФІЛАДЕЛФІЯ, Па.** — Збори Відд. 375 Дм. Вітовського відбудуться, як звичайно, в другу неділю травня, це є 12-го травня 1957 р., в Клюбі Горожан, від 12-2 год. по пол. У літньому часі секр. збиратиме вкладки принагідно кожного часу в Клюбі Горожан від 7-9 веч. Хто не може в неділю, — цей полагодить свої справи в будень від год. 7-9 веч. в Клюбі Горожан при 847 Н. Френклін вул. — В. Васплюк, гол.; О. Бережницький, кас.; О. Грималяк, секр.

**РАЧЕСТЕР, Н. Й.** — Місячні збори УНДому, Відд. 316, відбудуться в четвер 9-го травня, о год. 8-ій веч. з таким порядком нарад: відкриття, прийняття нових членів, протокол з мин. зборів, фін. звіт за квітень, звіт опікунів хворих, нові справи, внески і запити. Просимо членів взяти участь, а довгуючих негайно вирівняти залеглості. З кінцем цього місяця Контр. Комісія провірюватиме фін. книжки Т-ва і до того часу всі залеглості мусять бути сплачені. Пригадуємо також про обов'язок повідомляти секретаря про занедужання, або ушкодження негайно, після випадку, щоб, згідно зі статутом, бути управненим до товариської допомоги. — Урял.



## Посмертні Згадки

**ВАСИЛЬ ЗАКОЛУЖНИЙ**, довголітній член Т-ва „Згода", Відд. 210 УНСоюзу, Бронкс, Н. Й., помер несподівано на удар серця, дня 23-го квітня 1957 р., на 64-му році життя. Покійний народився в с. Бутьків, пов. Бібрка. Полишив в смутку дружину Теклю, брата Нестора і дальшу родину. Похорон відбувся 27-го квітня, з пох. заведення до укр. кат. церкви св. Покрови в Бронксі, при участі 3 священиків і знайомих на цвинтар Вудлянд. — В. Й. П!

І. Франко, секр.

**АНДРІЙ КОВТУН**, довголітній член 103-го Відд. УНСоюзу в Мілвокі, Вис., помер, по тяжкій недузі, 23-го квітня 1957 року. Полишив в смутку дружину Гелен, 3 синів, 2 доньки і 15 внуків. Покійний походив зі села Якемиці, пов. Рудки. Похорон відбувся 27-го квітня з пох. заведення до католицької церкви св. Михаїла, а опісля на цвинтар Келварі, з участю багатьох членів Т-ва, парафіян і Родини. Хай Земля Вашингтона буде Йому легкою!

ЗБІРНИК ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ
„ЛИСТОЧКИ И ПЛАТОЧКИ"
обіймає осінні й зимові віршики й оповідання.
Упорядкувала
МАРІЯ ЮРКЕВИЧ.
Ціна 40 центів.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.



• РОЗШУКИ •

Пошукую ПЕТРА ВОЛОШИНА, нар. 10. 7. 1923 р. в Остапю, пов. Скалат, Зах. Україна, який мав до 1945 р. перебувати в "Intern. 2. D. C. F. Altona Nord St., Hamburg — Німеччина. Хто знає щонебудь про його долю, прошу ласкаво повідомити:
Joseph SMAL
2544 N. Bernard St.
Chicago 47, Ill.
Заграничні часописи, прошу ласкаво про передрук!

КУТНИЙ ЯРОСЛАВ, син Гн., пошукує Рідних і Знайомих, із села Загірєчка. Може хто має які новини, то прошу писати на адресу:
J. KUTNY
12 Thomson St.
Sth. Melbourne Vic.
Australia

Пошукую свою сестру АННУ СОЛОВЕЙ, яка колись жила 520 15th St., South, Newark, N. J. Хто знав би про неї, або її родина, прошу зголоситися на нижче подану адресу:
John PODOLANKO
146 Westminster Ave.
Toronto 3, Ont., Canada

Пошукую своїх шваґрів ДМИТРА і СТЕФАНА САДОВСЬКО, народжені в Токарні, пов. Сянік. Стефан перебував у Німеччині в Реґенсбурґу. Хто знає про їх долю, прошу писати на адресу:
Stefan BANAS
1418½ William St.
Omaha, Nebraska
Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Розшукую рідного брата СЕРГІЯ МАНТИКА з села Пасіка, Грубешівського повіту, Холмщина, якого забрали німці з його другом, Володимиром Соколюком. Обидва, правдоподібно, були в Німеччині та Франції. Хто знав би про них, ласкаво прошу писати на адресу:
Володимир МАНТИКА
P. O. Box 271
Petersburg, Virginia, USA
Заграничні і заокеанські часописи, прошу ласкаво про передрук.

Пошукую МАРІЮ СУЛЬ, дівоче ім'я, бо теперішнього прізвища не знаю, зі села Залуже, пов. Любачів, Галичина. Вона сама, або хто знав би про неї, прошу зголоситись на адресу:
Василь ШАЛАЙ
377 Montague St.
Sudbury, Ontario, Canada
Заграничні часописи, прошу перекрукувати!

Я, Михайло Ковба, пошукую свого рідного брата ДАНИЛА КОВБУ, родом з села Путятенці, пов. Рогатин, Галичина. Був забраний до совєтської армії 1939 р. Хто знав би щось про нього, прошу зголоситись на адресу:
Mychailo KOBA
310 North Park Dr.
Rochester, N. Y.



ТАРЗАН, ч. 3860. Добрий день.

AT THE DOCK THE PIRATE PRISONERS WERE IMMEDIATELY TURNED OVER TO THE POLICE.

Dist. by United Feature Syndicate, Inc.

На пристані негайно передали поліції пов'язаних піратів.

THEN PHIL WASTED NO TIME IN SELLING HIS GOODS TO A CROWD OF EAGER MERCHANTS.

Після того Філ, не марнуючи часу, продав свої товари юрбі і жадібних купців.